

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету _____

 Підпис Віталій ТРЕТЬКО
 Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
 01 09 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Муниципальне право України Назва дисципліни

Галузь знань 08 – Право
 Спеціальність 081 – Право
 Рівень вищої освіти – Перший бакалаврський
 Освітньо-професійна програма – Право
 Обсяг дисципліни – 4 кредита ЄКТС
 Мова навчання – українська
 Статус дисципліни: вибіркова
 Факультет – Міжнародних відносин і права
 Кафедра – Права

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсовий проєкт	Курсова робота	Форма семестрового контролю		
				Аудиторні заняття								Самостійна робота, у т.ч. ІРС	Залік	Іспит
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота, у т.ч. ІРС					
Д			4	51	17			34	69			+		

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Робоча програма складена канд.юрид.наук, доцент Михайло ПРИСЯЖНЮК
 Підпис(и) автора(ів) Ступінь, вчене звання, Ім'я, ПРІЗВИЩЕ автора(ів)

Схвалена на засіданні кафедри Права

Протокол від 18.01.2024 №8. Зав. кафедри Микола БАВРИНЧУК
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою факультету міжнародних відносин і права

Голова вченої ради факультету Віталій ТРЕТЬКО
 Підпис Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

2) Пояснювальна записка

Дисципліна «Муніципальне право України» є дисципліною професійної підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» за спеціальністю 081 «Право» за освітньо-професійною програмою «Право».

Мета дисципліни. Формування у студентів глибоких теоретичних знань та достатніх практичних навичок щодо механізму функціонування місцевого самоврядування, правового становища учасників муніципально-правових відносин в Україні.

Предмет дисципліни. Основи правового регулювання місцевого самоврядування в Україні.

Завдання дисципліни: Сформуванню у здобувачів вищої освіти здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння предметної області та професійної діяльності, знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права, знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів, знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання., здатність критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності, здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Результати навчання. В результаті вивчення навчальної дисципліни «Муніципальне право України» студенти повинні знати: теоретичні та практичні положення дисципліни «Муніципальне право України»; джерела правового регулювання, що застосовуються у цій сфері, зміст цих джерел і правила їх застосування; найбільш актуальні проблеми у сфері правового регулювання муніципально-правових відносин; основні положення, викладені в рекомендованій до курсу «Муніципальне право України» літературі; уміти: визначати конкретні особливості правового регулювання муніципально-правових відносин відповідно до суспільних потреб; володіти сучасним уявленням про механізм функціонування місцевого самоврядування в сучасних умовах; уміти використовувати набуті знання в різних ситуаціях.

3) Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:		
	лекції	семінарські заняття	СРС
Тема 1. Поняття, предмет, метод, система та джерела муніципального права	2	4	8
Тема 2. Місцеве самоврядування: концептуальні засади	2	4	8
Тема 3. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування	2	4	8
Тема 4. Основні форми безпосередньої участі громадян в реалізації місцевого самоврядування	2	4	8
Тема 5. Система місцевого самоврядування	2	4	8
Тема 6. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування	2	4	8
Тема 7. Гарантії місцевого самоврядування	2	4	8
Тема 8. Юридична відповідальність у сфері місцевого самоврядування	2	4	8
Тема 9. Міжнародні стандарти місцевого самоврядування	1	2	5
Разом за семестр	17	34	69

4) Програма навчальної дисципліни

4.1 Зміст лекційного курсу

Номер лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	Поняття, предмет, метод, система та джерела муніципального права. Поняття, предмет та метод муніципального права. Муніципальні правовідносини. Система муніципального права. Зв'язок науки муніципального права з галузями права. Джерела муніципального права. Муніципальне право як галузь права, наука, навчальна дисципліна. Літ.: [1; 2, с.14-38; с.12-32; 3].	2
2	Місцеве самоврядування: концептуальні засади. Моделі організації публічної влади на місцях. Особливості муніципальної системи України. Компетенція місцевого самоврядування. Політика держави у сфері місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.205-227; 3, с.106-122; 4].	2
3	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування. Поняття місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування та державне управління. Місцеве самоврядування та територіальна автономія. Літ.: [1; 2, с.84-156; 3, с.182-220; 4].	2
4	Основні форми безпосередньої участі громадян в реалізації місцевого самоврядування. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Функції та компетенція територіальних громад. Місцевий референдум. Органи самоорганізації населення. Правове регулювання місцевих виборів. Літ.: [1; 2, с.160-199; 3, с.222-277; 4].	2
5	Система місцевого самоврядування. Системно-структурна характеристика місцевого самоврядування в Україні. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування в Україні. Специфіка правового статусу та порядку функціонування районних і обласних рад. Особливості взаємовідносин сільського селищного, міського голови з представницькими і виконавчими органами місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.239-271; 3, с.247-252; 4].	2
6	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування. Право комунальної власності. Місцеві бюджети. Доходи місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Зміст та стадії бюджетного процесу. Місцеві податки і збори. Фінансовий контроль у сфері місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.433-471; 3, с.545-557; 4].	2
7	Гарантії місцевого самоврядування. Поняття гарантій місцевого самоврядування. Класифікація гарантій місцевого самоврядування. Конституційно-правові гарантії місцевого самоврядування. Міжнародно-правові гарантії місцевого самоврядування. Фінансово-правові гарантії місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.143-156; 3, с.557-574; 4].	2
8	Юридична відповідальність у сфері місцевого самоврядування. Поняття та ознаки конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Правова основа конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Підстави конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Конституційно-правові санкції у механізмі конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.358-371; 3, с.574-602; 4].	2
9	Міжнародні стандарти місцевого самоврядування. Правова природа міжнародних	1

	стандартів місцевого самоврядування. Роль Ради Європи у розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу. Літ.: [1; 2, с.39-69; 3, с.508-537; 4].	
Разом:		17

4.2. Перелік семінарських занять

№ п/п	Зміст семінарського заняття	Кількість годин
1-2	Поняття, предмет, метод, система та джерела муніципального права. Поняття, предмет та метод муніципального права. Муніципальні правовідносини. Система муніципального права. Зв'язок науки муніципального права з галузями права. Джерела муніципального права. Муніципальне право як галузь права, наука, навчальна дисципліна. Літ.: [1; 2, с.14-38; с.12-32; 3].	4
3-4	Місцеве самоврядування: концептуальні засади. Моделі організації публічної влади на місцях. Особливості муніципальної системи України. Компетенція місцевого самоврядування. Політика держави у сфері місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.205-227; 3, с.106-122; 4].	4
5-6	Конституційно-правові основи місцевого самоврядування. Поняття місцевого самоврядування. Принципи місцевого самоврядування. Гарантії місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування та державне управління. Місцеве самоврядування та територіальна автономія. Літ.: [1; 2, с.84-156; 3, с.182-220; 4].	4
7-8	Основні форми безпосередньої участі громадян в реалізації місцевого самоврядування. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Функції та компетенція територіальних громад. Місцевий референдум. Органи самоорганізації населення. Правове регулювання місцевих виборів. Літ.: [1; 2, с.160-199; 3, с.222-277; 4].	4
9-10	Система місцевого самоврядування. Системно-структурна характеристика місцевого самоврядування в Україні. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування в Україні. Специфіка правового статусу та порядку функціонування районних і обласних рад. Особливості взаємовідносин сільського селищного, міського голови з представницькими і виконавчими органами місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.239-271; 3, с.247-252; 4].	4
11-12	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування. Право комунальної власності. Місцеві бюджети. Доходи місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Зміст та стадії бюджетного процесу. Місцеві податки і збори. Фінансовий контроль у сфері місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.433-471; 3, с.545-557; 4].	4
13-14	Гарантії місцевого самоврядування. Поняття гарантій місцевого самоврядування. Класифікація гарантій місцевого самоврядування. Конституційно-правові гарантії місцевого самоврядування. Міжнародно-правові гарантії місцевого самоврядування. Фінансово-правові гарантії місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.143-156; 3, с.557-574; 4].	4
15-16	Юридична відповідальність у сфері місцевого самоврядування. Поняття та ознаки конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Правова основа конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування.	4

	Підстави конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Конституційно-правові санкції у механізмі конституційно-правової відповідальності у сфері місцевого самоврядування. Літ.: [1; 2, с.358-371; 3, с.574-602; 4].	
17	Міжнародні стандарти місцевого самоврядування. Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Роль Ради Європи у розробці міжнародних стандартів місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування. Стандарти місцевого самоврядування Європейського Союзу. Літ.: [1; 2, с.39-69; 3, с.508-537; 4].	2
Разом:		34

4.3 Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи

Самостійна робота студентів полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу, підготовці до семінарських занять, тестування з теоретичного матеріалу, виконанні індивідуальних завдань. На самостійне опрацювання студентів виносяться нормативно-правові документи, які регулюють окремі муніципальні правовідносини, з яких вони пишуть індивідуальні роботи у вигляді індивідуального завдання і захищають їх на семінарських заняттях. Керівництво самостійною роботою здійснює викладач згідно з розкладом консультацій. Протягом семестру студент готує 1 індивідуальну роботу.

Зміст самостійної роботи студентів

Номер тижня	Вид самостійної роботи	Кіл-сть годин
1-2	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т1, підготовка до семінарських занять 1-2, вибір теми індивідуального завдання	8
3-4	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т2, підготовка до семінарських занять 3-4, виконання індивідуального завдання	8
5-6	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т3, підготовка до семінарських занять 5-6, підготовка до тестового контролю та Т1-4	8
7-8	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т4, підготовка до семінарських занять 7-8, виконання індивідуального завдання	8
9-10	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т5, підготовка до семінарських занять 9-10, виконання індивідуального завдання	8
11-12	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т6, підготовка до семінарських занять 11-12, підготовка до захисту індивідуального завдання	8
13-14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т7, підготовка до семінарських занять 13-14, підготовка до контрольної роботи за Т5-7	8
15-16	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т8, підготовка до семінарських занять 15-16	8
17	Опрацювання лекційного матеріалу та завдання для самостійної роботи з Т9, підготовка до семінарського заняття 17	5
Разом:		69

4.4 Орієнтовна тематика індивідуального завдання для самостійної роботи студентів

Важливим принципом самостійної роботи є індивідуальна робота кожного студента. Її призначенням є: поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях; заохочення студентів до аналізу нормативно-правових джерел, активної творчої роботи із опрацюванням рекомендованої літератури; забезпечення майбутніх фахівців усіх напрямів підготовки знаннями основних правових положень, що стосуються їх професійної діяльності; формування у студентів вміння орієнтуватися в нормативних джерелах; вироблення у майбутніх спеціалістів практичних навичок застосування норм права.

Індивідуальні завдання передбачаються у формі такого індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) як письмовий аналіз або презентація різноманітних питань та проблем муніципальних правовідносин.

Перед створенням презентації необхідно: визначити тему та призначення презентації, спосіб демонстрації; розробити сценарій презентації; продумати зміст усіх слайдів, їх стиль та оформлення. Основні слайди презентації повинні мати: титульний аркуш; основні пункти презентації; список джерел (до 5 основних); завершальний слайд.

Тема ІНДЗ обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем.

Орієнтовні теми:

1. Визначте предмет муніципального права, як системи, її складові, якими є різноманітні суспільні відносини.
2. Визначте метод муніципального права як спосіб впливу на суспільні відносини, що виникають у системі місцевого самоврядування.
3. Перерахуйте джерела муніципального права, розкрийте їх зміст і значення, дайте класифікацію джерел.
4. Розкрийте систему муніципального права: перерахуйте основні інститути муніципального права.
5. Дайте характеристику нормам муніципального права, їх класифікацію.
6. Визначте муніципально-правові відносини, вкажіть їх суб'єкти, об'єкти.
7. Класифікація муніципально-правових відносин.
8. Виникнення, зміни та припинення муніципально-правових відносин, юридичні факти, дії та події.
9. Розкрийте поняття, предмет та систему науки муніципального права, її функції, перерахуйте методи науки муніципального права.
10. Опишіть «теорію природних прав вільної громади».
11. Охарактеризуйте теорію дуалізму місцевого самоврядування: основні положення та конституційно-правові норми.
12. Дайте визначення місцевого самоврядування, порівняйте його з визначенням Основного закону України, закону Про місцеве самоврядування, Європейської Хартії про місцеве самоврядування.
13. Розкрийте повноваження органів державної влади у сфері місцевого самоврядування за їх характером і змістом.
14. Розкрийте поняття, сутність та основні ознаки територіальної громади.
15. Дайте характеристику функціям і повноваженням територіальної громади.
16. Дайте характеристику загальним зборам громадян за місцем проживання як формі роботи громади: їх правовому регулюванню, суб'єктам і об'єктам.
17. Охарактеризуйте громадські слухання як форму роботи громади: правове регулювання, суб'єкти і об'єкти громадських слухань.
18. Розкрийте поняття і сутність представницьких органів місцевого самоврядування: їх види, ознаки, особливості рад як органів загальної компетенції.
19. Дайте характеристику правовому статусу місцевих рад, їх ролі у системі місцевого самоврядування.
20. Охарактеризуйте функції представницьких органів, їх виключні повноваження, класифікуйте їх за змістом.
21. Опишіть форми діяльності місцевих рад: загальна характеристика, правове регулювання, їх ефективність.
22. Опишіть форми і методи роботи депутатів місцевих рад.
23. Розкрийте правовий статус сільського, селищного, міського голови.
24. Розкрийте основні функції та повноваження виконавчих комітетів місцевих рад; порядок формування; основні форми і методи.
25. Визначте правовий статус відділів та управлінь виконавчих комітетів;
26. Опишіть статус службовців органів місцевого самоврядування,
27. Матеріально-економічні основи місцевого самоврядування.
28. Опишіть повноваження місцевих рад у сфері комунальної власності та значення комунальної власності у соціально-економічному розвитку.
29. Розкрийте зміст Європейської Хартії місцевого самоврядування.
30. Визначте поняття та систему гарантій місцевого самоврядування, розкрийте їх зміст.

31. Покажіть юридичну відповідальність суб'єктів муніципально-правових відносин.

Перелік завдань для контрольної роботи

Контрольна робота складається з відповіді на три теоретичних питання, кожна з яких оцінюється трьома балами. Відповідь на кожне питання роботи оцінюється за чотирибальною системою. Остаточна оцінка – середній бал за оцінювання усіх трьох питань роботи (оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою).

Оцінку „відмінно” отримує студент за вичерпну відповідь на поставлені питання контрольної роботи.

Оцінку „добре” отримує студент за повну відповідь на питання роботи, проте у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання тощо.

Оцінки "задовільно" отримує студент, який дав неповну відповідь, що може полягати у невмінні виділяти головне і другорядне, помилках у визначенні понять, перекручування їх змісту, хаотичному викладенні матеріалу тощо.

За незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді студент не отримує балу за контрольну роботу.

На контрольну роботу відводиться 45 хвилин. Результати оголошуються на наступному занятті.

Перелік питань:

1. Системно-структурна характеристика місцевого самоврядування в Україні.
2. Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування в Україні.
3. Специфіка правового статусу та порядку функціонування районних рад.
4. Специфіка правового статусу та порядку функціонування обласних рад.
5. Особливості взаємовідносин сільського селищного, міського голови з представницькими органами місцевого самоврядування.
6. Особливості взаємовідносин сільського селищного, міського голови з виконавчими органами місцевого самоврядування.
7. Право комунальної власності.
8. Місцеві бюджети.
9. Доходи місцевих бюджетів.
10. Видатки місцевих бюджетів.
11. Зміст бюджетного процесу.
12. Стадії бюджетного процесу.
13. Місцеві податки.
14. Місцеві збори.
15. Фінансовий контроль у сфері місцевого самоврядування.
16. Поняття гарантій місцевого самоврядування.
17. Класифікація гарантій місцевого самоврядування.
18. Конституційно-правові гарантії місцевого самоврядування.
19. Міжнародно-правові гарантії місцевого самоврядування.
20. Фінансово-правові гарантії місцевого самоврядування.

5) Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: лекції (з використанням методів проблемного навчання і візуалізації); семінарські заняття (з використанням кейс-методів, практикумів), самостійна робота (індивідуальні завдання) і мають за мету – оволодіння студентами спеціальною термінологією і набуття ними практичних навичок вирішення юридичних питань.

6) Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час лекційних та семінарських занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою і графіком навчального процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

- усне опитування теоретичного матеріалу;
- тестовий контроль теоретичного матеріалу з теми;
- презентація індивідуальних завдань;
- виконання контрольної роботи;
- виконання домашніх завдань тощо.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю.

7) Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». Кожний вид роботи з дисципліни оцінюється за інституційною **чотирибальною** шкалою і виставляється в електронному журналі обліку успішності. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих студентом **позитивно**, з урахуванням коефіцієнта вагомості і розраховується в автоматизованому режимі за відповідною програмою. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих видів її робіт.

Оцінка, яка виставляється за семінарське заняття, складається з таких елементів: знання студентом відповідного теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією і уміння професійно обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасне виконання та презентація індивідуальної роботи.

Оцінювання знань студентів здійснюється за такими критеріями:

Оцінка за інституційною шкалою	Узагальнений критерій
Відмінно	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає, логічний виклад відповіді державною мовою (в усній або у письмовій формі), демонструє якісне оформлення роботи і володіння спеціальними інструментами. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві–три несуттєві похибки .
Добре	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом і фаховою термінологією, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних завдань; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента будується на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві–три несуттєві помилки .
Задовільно	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим, набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно"

	виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота			Самостійна, індивідуальна робота	Семестровий контроль, залік
Семінарські заняття	Контрольна робота	Тестовий контроль	Індивідуальне завдання	За рейтингом
УО (мінімальна кількість оцінок усього опитування – 5)	КР	ТК	ІЗ	
ВК: 0,6	0,1	0,1	0,2	

Умовні позначення: ТК – тестовий контроль; УО- усне опитування, КР- контрольна робота; ВК – ваговий коефіцієнт; ІЗ - Індивідуальне завдання.

Оцінювання тестових завдань

Тестове завдання для кожного студента складається з десяти тестів, кожен з яких оцінюється чотирма балами. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 40. Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою. Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1 – 10	11-20	21-30	31-40
Оцінка за 4-бальною шкалою	2	3	4	5

Якщо відповідь на тестове завдання має 2-3 правильних значення, а студент вказав частину з них, то сума балів у цьому випадку буде пропорційна кількості правильних відповідей. Наприклад, у тесті є три правильних відповіді, а студент вказав лише дві з них, тоді він отримує за тестове завдання два бали з трьох. На тестування відводиться 15 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. При цьому усі графи для відповідей повинні бути заповнені цифрами, що відповідають вірним, на погляд студента, відповідям. Через 15 хвилин студенти здають викладачу завдання з талонами відповідей. Викладач на наступному занятті оголошує результати тестування. При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС наведені у таблиці.

Залік виставляється, якщо середньозважений бал, який отримав студент з дисципліни, знаходиться у межах від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «зараховано», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці Співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання	
A	4,75–5,00	5	Зараховано <i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок <i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками <i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками <i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
B	4,25–4,74	4	
C	3,75–4,24	4	
D	3,25–3,74	3	

E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

8) Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Поняття муніципального права.
2. Система муніципального права України.
3. Місце муніципального права в правовій системі України.
4. Муніципально-правові відносини.
5. Принципи муніципального права.
6. Джерела муніципального права.
7. Поняття місцевого самоврядування.
8. Право громадян на участь у місцевому самоврядуванні
9. Принципи місцевого самоврядування
10. Питання місцевого значення як ключова характеристика сфери місцевого самоврядування
11. Система місцевого самоврядування населеного пункту.
12. Органи та посадові особи місцевого самоврядування.
13. Зародження місцевого самоврядування в Україні.
14. Магдебурзьке право – як юридична основа розвитку міського самоврядування в Україні в XIII—XVI ст.
15. Місцеве самоврядування на Українських землях в XVIII–XIX ст.
16. Місцеве самоврядування в Україні в XX ст.
18. Теорії походження місцевого самоврядування.
19. Співвідношення державної влади і місцевого самоврядування.
20. Делеговані повноваження органів виконавчої влади в місцевому самоврядуванні.
21. Державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
22. Поняття територіальної громади.
23. Об'єднання територіальних громад.
24. Загальні збори громадян.
25. Місцеві ініціативи.
26. Статут територіальної громади.
27. Громадські слухання.
28. Органи самоорганізації населення.
30. Основні засади місцевих виборів.
31. Види місцевих виборів.
33. Вибори депутатів місцевих рад.
34. Вибори сільських, селищних, міських голів.
35. Місцевий референдум як форма вирішення питань місцевого значення.
36. Види місцевих рад та порядок їх формування.
38. Компетенція місцевої ради.
39. Обов'язковість рішень місцевої ради.
40. Структура місцевої ради.
44. Виконавчий апарат обласної, районної ради.

45. Секретар сільської, селищної, міської ради.
46. Статус та правові форми діяльності депутата місцевої ради.
47. Голова районної, обласної, районної в місті ради, його заступник.
48. Компетенція сільського, селищного, міського голови.
49. Повноваження сільського, селищного, міського голови щодо діяльності відповідної місцевої ради.
50. Повноваження сільського, селищного, міського голови щодо діяльності виконкому місцевої ради.
51. Порядок формування виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.
52. Види виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.
53. Компетенція виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.
54. Класифікація повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад на власні й делеговані.
55. Основні сфери повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад.
56. Поняття матеріальної й фінансової основи місцевого самоврядування.
57. Доходи та видатки місцевих бюджетів як фінансова основа місцевого самоврядування.
58. Місцеві податки й збори.
59. Правовий статус об'єктів комунальної власності.
60. Комунальні підприємства, організації, установи: правовий статус та засади діяльності.

9) Рекомендована література

Основна

1. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
2. Любченко П. М. Муніципальне право : підручник. Харків : Право, 2019. 512 с.
3. Муніципальне право України: Підручник. За ред. Баймуратова М. О. 2-е вид. доп. К: Правова єдність, 2009. 720 с.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.

Додаткова

5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. Офіційний вісник України. 2010. № 59. Ст. 2047.
6. Господарський кодекс України від 16. 01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18. Ст. 144.
7. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року. Відомості Верховної Ради України. 1990. № 31. Ст. 429.
8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25 – 26. Ст. 131.
9. Кодекс про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. №8073X. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. №51. Ст.1122.
10. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року N 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №13-14, № 15-16, № 17. Ст.112.
11. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993р. № 2939-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 13. Ст.110.
12. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014 № 442. Урядовий кур'єр. 2014. № 169.
13. Про правонаступництво України: Закон України від 12 вересня 1991 року. Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. № 46. Ст. 618.

14. Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим: Закон України від 23 грудня 1998 року (зі змінами і допов.) Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5-6. Ст. 43.

10) Інформаційні ресурси

1. Модульне середовище для навчання ХНУ. URL : <https://msn.khmnu.edu.ua/>
2. Електронна бібліотека ХНУ. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/plage_lib.php
3. Репозитарій ХНУ. URL : <https://elar.khmnu.edu.ua/home>